

ÚJVIDÉKI KIÁLLÍTÁS A MAGYAR TANÁCSKÖZTÁRSASÁG ÉVFORDULÓJÁRA. A Magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának hatvanadik évfordulója tiszteletére március 20-án, Újvidéken, a Vajdasági Szocialista Forradalmi Múzeumban dokumentumkiállítás nyílt, amelynek anyagát mintegy kétszázötven korabeli dokumentum fénymásolata képezi. A kiállítási anyag nagy része a budapesti Magyar Munkásmozgalmi Múzeumé.

A kiállítás megnyitóján Ljubiša Stankov Zemba, a Vajdasági Kommunista Szövetség Tartományi Bizottsága marxista neveléssel és politikai tudományokkal foglalkozó központjának igazgatója méltatta az 1919-es magyarországi eseményeket és a Magyar Tanácsköztársaságnak a jugoszláv népek mindinkább kibontakozó munkásmozgalmára tett hatását, s szólt annak jelentőségéről, hogy a jugoszláv népek és nemzetiségek nem is kis számban vettek részt a magyarországi forradalomban.

„Az internacionalista proletársolidaritás viharos megnyilvánulásának közepette országunk munkásai és parasztjai is jelentősen hozzájárultak ennek az időszaknak a forradalmi történéseihez — mondta Ljubiša Stankov Zemba. — Harcot folytatva a maguk talaján a monarchista-burzsoá klikkel, Vajdaság, Horvátország, Szlovénia, Bosznia és Hercegovina forradalmasított tömegei forradalmi tettekkel és mindennapi aktivitással bomlasztották és gyengítették a burzsoá hatalombitorlók erejét, mind a saját országukban, mind nemzetközi viszonylatban. Sztrájkok és zendülések, tüntetések és kiterjedt agitációs-propagandatevékenység, fellázadt munkások és parasztok meghódította községek egész sora, egyházi birtokok és nagybirtokok elleni támadások, a polgári politikai pártok képviselőivel való különféle összecsapások és más hasonló megmoz-

dulások voltak nemzeteink és nemzetiségeink munkásmozgalmának az alapja, hogy megszabaduljanak a szociáldemokrata hagyományok béklyóitól, és a forradalmi-internationalista irányvétel szocializálásának, az új forradalmi tudat kialakításának, és egy új egységes forradalmi politikai párt megalakításának az útjaul szolgáltak hazánkban. Az oroszországi és magyarországi forradalom kétségkívül hozzájárult a forradalmi internacionalista folyamatok fokozásához a mai Jugoszlávia országaiban, de egyszersmind előnyt is jelentett az általuk nyújtott nagyfokú politikai támogatás és cselekvőkészség.

Semmivel sem kisebb jelentőségű, hogy országunk egyes nemzeteinek és nemzetiségeinek proletárjai részt vettek a magyarországi forradalomban. A Jugoszláviából származó harcosok bekapcsolódása a Magyar Tanácsköztársaság forradalmi alakulataiba — különösen az első jugoszláv, illetve az első és a második balkáni zászlóalj, a határőrség tizenötödik gyalogezrede, a magyar Vörös Hadsereg második hadosztálya — annak az internacionalista tudatnak tettekben való megnyilatkozása és megdönthetetlen bizonyítéka volt és maradt, amely az egységes és megbonthatatlan osztályérdek ragyogó példája. A budapesti jugoszláv kommunista frakció aktivitása, a *Crvena zastava* című lap kiadása, a jugoszlávok részére szervezett számos agitátor-kiképző tanfolyam forradalmáraink felkészítésének nagy iskolái voltak a saját országukban való harcuk megvívására. (...) Munkásmozgalmunk büszke arra a megdönthetetlen történelmi tényre, hogy harcolva saját országában a gazdasági-szociális, politikai, nemzeti és kulturális kérdések forradalmi megoldásáért, sikerült megátolnia, lehetetlenné tennie és megtörnie a Szerb—Horvát—Szlovén Királyság katonai-monarchista kor-

mányklikkjének a Magyar Tanácsköztársaság és a Szovjet Oroszország iránti magatartását” — mondta egyebek között Ljubiša Stankov Zemba.

A Magyar Tanácsköztársaság évfordulójára rendezett kiállítást az elkövetkező hónapokban Vajdaság számos városában bemutatják. Útiránya a következő lesz: Szabadka, Zombor, Pancevo, Zenta, Topolya, Becse, Kaniza, Törökbecse és Kikinda.

KEVÉS JÓ KISFILM. Ha majd egyszer, mondjuk, úgy ezer év múlva, valaki a 26. belgrádi kisfilm-fesztivál produkciói alapján szeretne képet alkotni jelenünkről, megtudhatja, hogy a tej és a tejtermékek nagyon egészséges élelmiszer, hogy gyapjúból sok mindent lehet kötni, hogy a teherautó kitűnő szállítási eszköz... Tudomást szerezhetne arról, hogy Belgrádnak is van supermodern palotája, a Savaközpont, gyönyörködhetne szép népviseletekben, faluról jött helenarubinstein-lányokban, láthatná Szentendre régi épületeit és öreg balett-tanárnőket, miként tanítják a gyerekeket. Körülbélül ezekkel az ironikus szavakkal kezdi méltatását Vojin Vitezica a *Književne novine*-ben a szemlén látotakról. S nem ő az egyedüli, aki bánálisnak, érdektelennek és mindenekfölött színvonalatlannak látta kisfilmjeink seregszemlélét. A szervezők igyekezete, hogy csak jó produkciók bemutatását engedélyezzék, még annak árán sem sikerült, hogy a 145 benevezett filmnek több mint felét szelektálták, és a négyféle műfajú alkotások közül mindössze 66-nak adtak helyet. Valóban érdekes és izgalmas kisfilm mindössze néhány volt. Ilyen Stepan Zaninovićnak a dolgozó igazságtalan legradálásáról szóló, Minden jó, ha a vége jó című filmje, valamint Miro Mikuljan Mi lesz Ádámmal? című alkotása, amelyben egy öreg földműves kérdez sok okosat a bután, illetve frá-

zisokkal válaszolható közgazdásztól. E két mű szól csak igazán a film nyelvén érdekesen és izgalmasan.

Az animációs filmek kategóriájában az idén csupán a zágrábi alkotók munkái érdemelték figyelmet. A többiek annyira mögöttük maradtak, hogy valóban nem is voltak versenyképesek. A zsüri nem is tehetett mást, mint a zágrábiaknak ítélni a díjat. Borivoj Dovniković A járás iskolája, Zdenko Gašparević a Santemania és Joško Marušić a Perpetuo című filmért kapott díjat.

Az újvidéki Neoplanta tíz benevezett alkotása közül hatot iktattak versenyműsorba, s ez már magában figyelemreméltó eredmény. Aleksandar Đorđević filmjét, a Szökés a rabságból címűt a reprezentatív műsorban láthatta a közönség, és sikere volt Nikola Majdak filmjének is, A csend világának. Témája: az ember és környezetének viszonya. A fesztiválra küldött filmek szerzői között egy új névvel is találkoztunk. A filmvágóként ismert Vékás Éva ezúttal szerzői minőségben szerepelt. Alkotásának címe: *Sus domesticus*.

VICSEK KÁROLY ÚJ FILMJE. Sorrendben második játékfilmjét kezdte meg április első hetében Vicsek Károly rendező. Március végén az újvidéki Neoplanta kinevezte a film tanácsát, s ezzel meg is kezdődött a Deák Ferenc szövegkönyve nyomán készülő játékfilm forgatása. Témájáról csupán annyit árultak el, hogy a film vagyontkizsgálást tárgyal. A főbb szerepeket Stole Arandelović, Eva Ras, Slobodan Dimitrijević, Mića Tomić, Stevan Gardinovački és Romhányi Ibi alakítja. A film munkacíme: *Védelmi kilövés*.

Vicsek Károly ugyancsak Deák forgatókönyve alapján készítette öt évvel ezelőtt a *Parlag* című filmet, közben több tévéfilmet és kisfilmet forga-

tott, amelyekkel ma tartományunk első számú filmrendezőjeként tartjuk számon.

A NYELVMŰVELÉS TARTALMASSÁGÁÉRT. Közgyűlésre készül a Jugoszláviai Magyar Nyelvművelő Egyesület tizenhat alosztálya és több mint tízezres tagsága. A közelgő közgyűlés célja, hogy a küldöttrendszernek megfelelően szerveződjön át, s meghozza szakmai tevékenységének munkaprogramját. Bővítik a terminológiai, a pedagógiai és a beszédművészeti szakosztály feladatait, s javaslatot tesznek egy előadókat tömörítő aktíva létesítésére. A nyelvészek és közéleti dolgozók alkotta aktíva nyelvművelő előadásokat tartana, és szakmai kérdésekben szolgálna útmutatással. Az egyesület tovább kívánja fejleszteni a *Magyar Szóban* havonként megjelenő rovatát, a *Nyelvművelőt*, részt kíván venni a nyelvműveléssel kapcsolatos egyéb rendezvényeken, mint például a *Jó Pajtás* hagyományos versenyre, a Szenteleky- és a Szarvas Gábor-napok, s szorosabbra kívánja fűzni kapcsolatait a Vajdaságban élő többi nemzetiség nyelvművelő egyesületével.

MÁK FERENC SINKÓ-DÍJAS. Mák Ferenc sorrendben a tizedik Sinkó-díjas fiatal irodalmárunk. Az erről szóló döntést a Danyi Magdolna, Podolszki József és Thomka Beáta összetételű bíráló bizottság hozta, hangsúlyozva, hogy a díjazott huzamosabb ideje folytatott sokrétű kritikai tevékenységével érdemelte ki az elismerést. „A díjazott irodalmi bírálati és tanulmányai sajátos problémáérzékenységről, elmélyültségről tanúskodnak. Mák Ferenc rendszeresen megjelenő színi- és tévékritikáit pedig credeti meglátások jellemzik. Az eddigi publikált munkák egy alakulóban le-

vő, de ítéleteit mind nagyobb felelősséggel és igényességgel megfogalmazó kritikus koncepciót körvonalalznak” — áll a bíráló bizottság jelentésében.

ÁLLANDO KIÁLLITÁSA LESZ A VAJDASÁGI MÚZEUMNAK. A több mint 130 éves múltú, ma Vajdasági Múzeum néven ismert intézmény nemrégiben közzétett javaslata szerint Vajdaság embere címmel állandó kiállítást szándékozik nyitni. E sokoldalú múzeumi kiállítás célja az lenne, hogy bemutassa a mai tartomány területén a történelem folyamán egyenást váltó, majd végleg megtelepülő összes népek és etnikai csoportok anyagi és szellemi kultúrájának folyamatos fejlődését és sajátosságait. Ennek az evolúciós folyamatnak a kíséretét a kiállítás az őskorral kezdené, s természetesen a szélesebb európai összefüggések szemszögéből vizsgálná. A kiállításnak régészeti, történeti (politikai és művelődéstörténeti), iparművészeti és néprajzi osztálya lenne. Az elképzelés szerint a kiállítás anyaga Vajdaság valamennyi múzeumának összefogása nyomán állna össze.

JUGOSZLÁV TÉVÉFILMEK MONTE-CARLOBAN. Az ideai monte-carli tévéfesztiválon két jugoszláv alkotás részesült elismerésben. A múlt évi portorozi fesztivál győztese Andrej Hrieng A bolond festő című alkotása (rendezte Mitjaž Klopčič, főszerepben Polde Bibič) közönségdíjat kapott, s ugyancsak a közönség részesítette elismerésben Szeles Károly Tizenhárom restőr a bürokrácia ellen című újvidéki riportfilmjét. A riportfilm az olaszországi Bordigherában készült Póth Imre operatőr segítségével, s mint a film címe is jelzi: a bürokráciáról szól, szöveg nélkül, a némafilm és a karikatúra segítségével.